

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-2-116 (Öneraştırma)
Karar Sayısı : 11-43/934-301
Karar Tarihi : 14.07.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan
GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Prof. Dr. Metin TOPRAK

B. RAPORTÖRLER : Nur Seda KÖKTÜRK, Esmâ GÜNDOĞDU

C. BAŞVURUDA

BULUNAN :- Ümit ŞAHİN
Namık Kemal cad. No: 87 İdealtepe İstanbul

D. HAKKINDA İNCELEME

20 **YAPILAN** :- Alarko Carrier San. ve Tic. A.Ş.
(Totaline Yedek Parça Marketi)
Yukarı Dudullu Organize Sanayi Bölgesi Esenşehir Mah.
3.Cad. No:2 PK:37 Dudullu - Ümraniye İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Carrier marka eski ısıtma/soğutma cihazlarının yedek parçalarının ancak Alarko Carrier San. ve Tic. A.Ş. tarafından kurulan Totaline Yedek Parça Marketi'nden temin edilebildiği ve bu şirketin temin koşulları ile hakim durumunu kötüye kullandığı iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda özetle;

Alarko tarafından kurulan Totaline yedek parça marketinin Carrier marka eski ısıtma ve soğutma cihazlarına ait yedek parçaların temin edilebileceği tek firma olduğu, Carrier firmasının Türkiye'deki tek dağıtıcısının Alarko Carrier olduğu,

30 Alarko Carrier'ın yedek parça satışını kendi hâkimiyetindeki bir kozun kullanılması olarak gördüğü ve talep edilen yedek parçaya ilişkin tüm koşulları kendi dilediği gibi belirlediği,

Bu bağlamda hiçbir parçayı stokta tutmadığı, talep halinde müşteriden sipariş açmasının ve bu aşamada ürün bedelinin tamamının kendi hesaplarına yatırmasının istendiği,

Hem Türkiye'de hem de yurtdışında kabul gören politikanın, sipariş aşamasında ürün bedelinin tamamının değil, belirli bir kısmının avans olarak ödemek olduğu,

40 Sipariş temin süresinin en az 8 hafta olduğu göz önüne alındığında, Alarko Carrier'ın bu şekilde müşterisini mağdur ettiği ve aynı zamanda müşteriden temin edilen bedeli aylarca haksız şekilde kullandığı ifade edilmiştir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 10.3.2011 tarih ve 1839 sayı ile intikal eden başvuru üzerine yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 18.04.2011 tarih ve 2011-2-116/İİ-11-390.NSK sayılı İlk İnceleme Raporu Kurul'un 28.4.2011 tarihli toplantısında değerlendirilmiş ve 11-26/501-M sayılı karar ile konu hakkında

önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda hazırlanan 07.07.2011 tarih ve 2011-2-116/ÖA-11-390.NSK sayılı Önaraştırma Raporu, 12.07.2011 tarih ve REK.0.06.00.00-110.02.02/436 sayılı Başkanlık Önergesi ile 11-43 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

- 50 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; başvuru konusu ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Dosya konusunu eski model Carrier marka ısıtma-soğutma cihazlarının yedek parçalarının ancak Alarko Carrier tarafından kurulan Totaline'dan temin edilebildiği ve bu şirketin temin koşulları ile hâkim durumunu kötüye kullandığı iddiası oluşturmuştur.

- 60 Bir ana ürün ile o ürüne ilişkin yedek parça ve/veya teknik hizmetler, farklı zamanlarda ihtiyaç duyulan ancak birbirini tamamlayıcı nitelikte olan ürünlerdir. Isıtma, soğutma, iklimlendirme, havalandırma cihazı gibi ürünlerin içerisinde yer aldığı pazarlar, zamanla tamamlayıcı ürün ve hizmetlere ihtiyaç duymaları sebebiyle, "birincil" veya "öncül" pazarlar olarak; yedek parça, sarf malzemesi, tamir, bakım-onarım hizmetleri gibi birincil ürünle birlikte kullanılan ve birincil ürünün satın alınmasından belli bir süre sonra ihtiyaç duyulan ürün ve hizmetlerin bulunduğu pazarlar ise "ikincil" veya "ardıl" pazarlar olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda, pazar tanımına ilişkin rekabet hukuku kapsamında değerlendirilmesi gereken hususlar i) söz konusu ürün ve hizmetlerin aynı pazara dâhil edilip edilemeyeceği, ii)
- 70 edilmezse ikincil ürün ve hizmetlerin yer aldığı pazarların *marka-spesifik* tanımlanıp tanımlanamayacağıdır. Mevcut dosya bağlamında belirleyici olmaması nedeniyle ve geçmiş Rekabet Kurulu kararları ile paralel şekilde, herhangi detaylı bir pazar analizine ve kesin bir pazar tanımına gidilmeksizin ilgili ürün pazarının, en dar haliyle, "*Carrier marka ısıtma ve soğutma cihazlarında kullanılan yedek parçalar pazarı*" olduğu varsayılmıştır.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

İncelemeye konu olan faaliyetlerin tüm Türkiye çapında gerçekleştirilmesi ve ülke içerisinde rekabetin farklılaşmasına neden olacak bir unsurun bulunmaması sebebiyle ilgili coğrafi pazar "*Türkiye*" olarak tespit edilmiştir.

- 80 **I.2. Taraflar**

I.2.1. Hakkında Başvuru Yapılan: Alarko Carrier Sanayi ve Ticaret A.Ş.

1998 yılında Alarko firması ile Carrier Corporation'ın eşit oranda ortaklığı sonucu kurulan Alarko Carrier, ısıtma, soğutma, havalandırma, su arıtma ve basınçlandırma alanlarında faaliyet göstermektedir.

Totaline'in Carrier Corporation'ın tescilli ve ticari bir markası olduğu, 2002 yılında Türkiye'de ilk marketini açtığı ve Alarko Carrier satış müessesesine bağlı satış birimi olarak faaliyet gösterdiği ifade edilmektedir. Totaline, ısıtma, soğutma, iklimlendirme, havalandırma, su arıtma, basınçlandırma ve otomatik kontrol sektörlerinde ihtiyaç duyulan ürün, yedek parça, tesisat, montaj, bakım ve onarım malzemeleri ile

90 ekipmanı toptan ve perakende satan marketler zinciridir. Hâlihazırda İstanbul, Ankara, İzmir ve Antalya'da marketleri, bunun yanında Bursa ve Ankara'da 2 adet bayisi ile İstanbul, Ankara, Mersin, Adana ve Şanlıurfa'da satış temsilcileri bulunmaktadır.

1.3. Değerlendirme

100 Dosyanın konusunu Carrier marka ısıtma soğutma cihazlarının yedek parçalarına ilişkin pazarda Totaline aracılığıyla hâkim durumda bulunan Alarko Carrier'ın, söz konusu hâkim durumunu yedek parçaları dilediği fiyat ve döviz kurundan satmak, talep edilen parçaları stokunda bulundurmamak veya stokunda bulursa dahi yurtdışına sipariş açmak ve bu aşamada ürün bedelinin tamamının Avro cinsinden hesaba yatırılmasını talep etmek yollarıyla kötüye kullandığı oluşturmuştur. Söz konusu eylemlerin *eski model* Carrier marka cihazlara ilişkin olduğu iddia edilmiştir. Bu bağlamda Alarko Carrier'ın, yedek parça teminine ilişkin sunduğu koşullarla, son kullanıcı olan veya bağımsız servis sağlayıcı olarak faaliyet gösteren kişi veya firmaların taleplerini dolaylı olarak reddettiği iddia edilmiştir.

110 Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, başvuru sahibinin yedek parça talebine öncelikle stok bulunduğu şeklinde yanıt verildiği ancak daha sonrasında stoktaki ürünlerin satıldığı ifade edilerek yurtdışına sipariş açılabilceğinin belirtildiği görülmüştür. Siparişin işleme alınabilmesi için ise ürün bedelinin tamamının hesaba yatırılması şart koşulmuştur. Bu noktada öncelikle ifade edilmesi gereken Alarko Carrier'ın doğrudan bir şekilde başvuru sahibine mal sağlamayı reddetmediğidir. Bunun yanında yurt dışına sipariş noktasında da herhangi bir zorlaştırma veya engelleme bulunmadığı görülmüştür.

120 Alarko Carrier'dan elde edilen bilgiye göre, yasal kanun ve kurallara göre stokta bulundurma zorunluluğu olmayan yedek parçaların herhangi bir talep olmaksızın stoklarda bulunması ticari olmadığından bu tür parçaların talebi halinde yedek parça bedelinin bir kısmı veya tamamı müşteriden istenmektedir. Söz konusu durumun 10 yılı aşkın ve artık üretimi olmayan cihazlara ait yedek parçalara yönelik olduğu ifade edilmiştir. Başvuru sahibinin eski model Carrier marka ısıtma ve soğutma cihazları olarak tanımladığı cihazlara ait yedek parçaların da bu kapsamda olduğu anlaşılmıştır. Dolayısıyla, bu tür yedek parçaların talep döneminde stoklarda bulunmamasının veya az sayıda bulunmasının ticari hayatın bir gereği olarak kabul edilebileceği düşünülmüştür. Bunun yanında yedek parça bedellerinin tamamının siparişten önce talep edilmesinin de Totaline ile talep sahibi arasındaki ticari ilişkinin boyutuna göre farklılık gösterebileceği, Alarko Carrier'ın kendi ticari çıkarlarını gözetmek amacıyla böyle bir yol izleyebileceği düşünülmüştür. Ayrıca talep edilen yedek parçalara ilişkin bedellerin döviz (Avro) cinsinden talep edilmesi hususunun, söz konusu ürünlerin yurtdışından ithal edilmesi sebebiyle makul olduğu kanısına varılmıştır¹.

130 Sonuç olarak, eldeki bilgiler ışığında, Carrier marka ısıtma ve soğutma cihazlarında kullanılan yedek parçalar pazarında hâkim durumda olduğu varsayılan Alarko Carrier'ın yedek parçaların temin koşullarına ilişkin eylemleriyle hâkim durumunu kötüye kullandığına dair bir tespit bulunulamayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

---

¹ Totaline'a ait internet sitesinde yedek parça fiyat listeleri yayınlandığı ve bu listelerde de ürün bedelleri Avro cinsinden yer aldığı görülmüştür.

11-43/934.301

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.